

Kunskapsskolan
info@kunskapsskolan.se

2017-06-07
Dnr 400-2016:6993

Rektor Kunskapsskolan Saltsjöbaden
emil.burman@kunskapsskolan.se

Beslut

för Kunskapsskolan Saltsjöbaden
i Nacka kommun efter kvalitetsgranskning av
undervisningens organisation på skolor där det
finns obehöriga lärare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ett ämne de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektorn, vid en skola där det finns obehöriga lärare, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7-9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Kunskapsskolan Saltsjöbaden ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte Kunskapsskolan Saltsjöbaden den 10 maj 2017. Besöket genomfördes av utredare Åsa Kildén och Klas Tambour. Intervjuer med lärare, rektor och elever har genomförts.

Kunskapsskolan Saltsjöbaden är en fristående skola i Nacka kommun. Kunskapsskolan i Sverige AB. Kunskapsskolan Saltsjöbaden har 158 elever i årskurserna 7-9. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor har skolan 13 undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Rektors uppgifter visar att 7 av de undervisande lärarna saknar behörighet i något eller några av de ämnen de undervisar i. Det framkommer att lärarna som undervisar i årskurserna 7-9 är organiserade i ett gemensamt arbetslag samt i olika ämneslag.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas de utvecklingsområden som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors ledning och organisering avseende granskningens inriktning till stora delar fungerar väl men att det finns delar som behöver utvecklas.

Granskningen visar att rektorn arbetar aktivt för att så långt som möjligt använda behöriga lärare för undervisningen. Rektorn har bland annat tagit emot och sedan rekryterat lärarstudenter samt köpt ut personal från bemanningsföretag. Rektorn dokumenterar information om och följer upp vad de obehöriga lärarna saknar för att nå behörighet. Rektorn för också diskussioner med obehöriga lärare om att läsa in behörighet.

Skolan bekostar inköp av litteratur för de som studerar behörighetsgivande utbildning. Vidare framkommer att rektorn fördelar de behöriga lärarna på skolan så att det finns behöriga lärare i varje ämneslag och så att det ska finnas en möjlighet till samverkan med en behörig lärare i varje ämne så långt som det är möjligt. Skolans arbetslag för 7-9 består av såväl behöriga som obehöriga lärare.

Av granskningen framgår att rektorn skapar förutsättningar för att ge eleverna en undervisning som utgår från nationella kunskapsmål. Det finns mötesstrukturer för såväl ämnes- som arbetslag samt gemensamma möten med andra ämneslärare inom huvudmannens organisation. Formella möten skapas för att diskutera såväl didaktiska frågor som bedömning av elevernas kunskaper. Planering av undervisningen och arbetet med bedömning vid Kunskapsskolan Saltsjöbaden styrs och planeras utifrån det läromedel och den bedömningsplattform som huvudmannen tillhandahåller. Kunskapsskolans digitala läromedel används på alla Kunskapsskolor och är format efter läroplanen, det centrala innebållet och kunskapskraven. Läromedlet och bedömningsplattformen sätter en ram för lärarnas planering och fungerar som en garant för att rektorn ska kunna upprätthålla en god kvalitet rörande samsyn och tolkning av kursplaner.

Granskningen visar vidare att rektorn följer upp såväl undervisningens innehåll som arbetet med bedömning av elevernas kunskaper. Detta bland annat genom att rektorn följer upp hur lärarna arbetar med läromedlet, som ska fungera som den röda tråden i undervisningen, och hur den löpande bedömningen sker i bedömningsverktyget. Såväl rektorn som behöriga lärare introducerar och ger individuellt stöd till både nyanställda och obehöriga lärare. Det sker bland annat genom mentorskap och sambedömning med behöriga ämneskollegor vid skolan. Det sker även samverkan med kollegor vid andra skolor i huvudmannens organisation, bland annat i samband med rättning av nationella prov.

Granskningen visar dock att det finns behov av att ytterligare stärka sambedömningen mellan behöriga och obehöriga ämneslärare. Detta gäller särskilt obehöriga lärare som är ensamma om att undervisa i sitt ämne på skolan. Vidare framgår att det finns ett behov av att rektorn i större utsträckning initierar och skapar förutsättningar för behörighetsgivande utbildningar för att öka behörigheten bland befintlig personal. Här följer en närmare redogörelse av identifierade utvecklingsområden.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Rektorn behöver utveckla skolans strategier för att säkra tillgången till behöriga lärare för undervisningen.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen bedömer att trots att rektorn redogör för insatser som vidtagits för att säkra tillgången till behöriga lärare, kan detta arbete utvecklas. En hög andel av lärarna som undervisar i årskurserna 7-9 vid granskningstillfället är obehöriga i ämnen de undervisar i. Flera av de obehöriga lärarna har arbetat vid skolan i många år. Den som har varit anställd längst tid har arbetat där i 7 år och av de nu obehöriga lärarna är det ingen som läser in behörighet genom vidare utbildning av lärare (VAL). Rektorn menar att flera av de obehöriga lärarna har visat en stor lämplighet för yrket. Såväl de obehöriga lärarna som rektorn tror att det finns ytterligare åtgärder som hade kunnat vidtas för att utöka kompetensen hos den befintliga personalen. Lärarna och rektorn själv uppger att skolan kan använda sig av en mer modern rekrytering och att skolan kan marknadsföra sig ytterligare till exempel genom att lyfta fram den arbetsmiljö som erbjuds. Behöriga lärare vid skolan menar också att arbetsplatsen kan göras mer attraktiv genom att vidta olika åtgärder.

- Rektorn behöver se till att stödet till obehöriga lärare i samband med bedömning av elevernas kunskaper utvecklas.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Obehöriga lärare vid skolan bildar bedömningspar med en behörig kollega. Detta ska, tillsammans med det stöd som huvudmannens digitala plattform utgör, vara en garant för att obehöriga lärare ges stöd i bedömningsarbetet. Det framkommer dock att bedömningsamtalen inte alltid genomförs som planerat och att lärarna själva anser att det finns ett behov av ytterligare stöd till obehöriga lärare. Obehöriga lärare som är ensamma om att undervisa i ett ämne vid skolan beskriver att de har en viss kontakt med ämneskollegor vid andra skolor inom huvudmannens organisation. De uppger samtidigt att det hade varit värdefullt med ett tydligare stöd från en behörig kollega i samma ämne, samt att en sådan handledning hade behövt vara mer regelbunden och planerad.

Rektorn uppger att mötestillfällena för sambedömning i de olika bedömningsparen skulle kunna intensifieras och att ytterligare stöd kring bedömning skulle kunna ges av till exempel skolans förstelärare. Skolinspektionen bedömer därmed att rektorn behöver utveckla arbetet med stöd till obehöriga lärare.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 7 december 2017** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen Lund, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2016:6993) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har Malin Salemyr deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Åsa Kildén
Föredragande/ Utredare

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/>

Bilaga: Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Granskningen utgår från skollagens definition av en obehörig lärare. Av skollagen följer att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Detta innebär att både legitimerade lärare som undervisar i ett ämne de inte är behöriga att undervisa i, och lärare som helt saknar lärarlegitimation anses vara obehöriga. Obehöriga lärare innefattar även lärare som har lärarexamen och teoretisk behörighet i ämnen de undervisar i men som saknar lärarlegitimation. Begreppet *behörig lärare* utgår utifrån samma definition; behörig lärare avser således lärare med legitimation för de eller de ämnen läraren undervisar.

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165**) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (**2010/11:20**) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.